

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Riigihangete vaidlustuskomisjon
ulvi.reimets@fin.ee

Teie 25.02.2026

Meie 26.02.2026 nr 2.3-8/26/780-2

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspektsioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles avaldasite soovi saada AKI-lt arvamust seoses riigiasutuse poolt taustakontrolli tegemise õigusliku alusega.

Esmalt märgin, et õiguslikke seisukohti kujundab AKI eelkõige järelevalvemenetluse raames, hinnates kõiki asjas tähtsust omavaid asjaolusid. Seetõttu vastuseks Teie pöördumisele selgitame järgnevat.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p-i a kohaselt tuleb isikuandmete töötlemisel tagada, et töötlemine on mh seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev. Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh kogumiseks, edastamiseks, säilitamiseks) peab lähtuvalt IKÜM art 6 lg-st 1 esinema õiguslik alus. Riigihanke läbiviimisel tegutseb riigiasutus sisuliselt avalikes huvides ning isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks saab olla olenevalt olukorrast ja konkreetsest tööstustoimingust IKÜM art 6 lg 1 p c või e. Mõlemad õiguslikud alused eeldavad lisaks, et isikuandmete töötlemise alus on kehtestatud täiendavalt ka liidu või liikmesriigi õigusega (IKÜM art 6 lg 2). Ehk teisisõnu IKÜM art 6 lg 1 p c ja e ei ole ilma täiendava EL-i või siseriikliku seaduse sätteta iseseisevad õiguslikud alused isikuandmete töötlemiseks.

Eraelu puutumatus on põhiseaduslik õigus ja seda võib piirata ainult seadusega (PS § 26). Seejuures tuleb arvestada, et tegevus riivab isikute põhiõigusi, saab seda teha üksnes põhiseadusega kooskõlas oleva seaduse alusel (PS § 3 lg 1 ja § 11). Olulisuse põhimõtte kohaselt on seadusandja kohustatud sätestama kõik põhiõiguste seisukohalt olulised küsimused ning mida intensiivsem on põhiõiguste riive, seda üksikasjalikum peab olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ning seda täpsemad ka menetlusnormid. Kahtlemata on taustakontrolli näol tegemist intensiivse põhiõiguste riivega.

Seega peab riigiasutusel tasutakontrolli teostamiseks olema õigusaktis ette nähtud vastav volitusnorm, mis annaks õiguse taustakontrolli teha või paneks kohustuse kontrolli teostada. Nõusolek (IKÜM art 6 lg 1 p a) ei ole sobilik õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks taustakontrolli teostamisel, sest IKÜM-ist nõusolekule tulenevate nõuete täitmine ei ole haldusülesannete täitmisel üldjuhul võimalik. Juhul kui riigiasutus töötleb isikuandmeid oma ülesannete täitmisel, siis ei saa ka õigustatud huvile (IKÜM art 6 lg 1 p f) tugineda. See tuleneb IKÜM art 6 lg 1 viimasest lausest.

Loodan, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Andres Kudrjavitsev
jurist
peadirektori volitusel